

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Иргэн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмчээ сонгон бүртгүүлэх журмыг хавсралтаар баталсугай.
2. Журмыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн ажиллахыг Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн дарга нарт даалгасугай.
3. Журмын хэрэгжилтэд мэргэжлийн арга зүйгээр хангаж ажиллахыг Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Ерөнхий мэргэшил судлалын Мэргэжлийн салбар зөвлөл (Д.Мягмарсүрэн), аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.
4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эмнэлгийн тусламжийн бодлогын хэрэгжилтийн газар (М.Наранпүрэв)-т даалгасугай.

САЙД

Э.БАТШУГАР

ИРГЭН ӨРХ, СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМЧЭЭ СОНГОН БҮРТГҮҮЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Энэхүү журмын зорилго нь иргэн бүр эмчээ харьяа өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмч нараас сонгох, бүртгүүлэх, сонгосон эмч нь тухайн иргэний эрүүл мэндийн байдлыг үнэлж, эрсдэлийг тодорхойлох, анхан шатны болон урьдчилан сэргийлэх тусламж үзүүлэх, шаардлагатай тохиолдолд дээд шатлалд илгээх, буцааж хүлээн авах байдлаар тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангах, иргэн эмч хоорондын тасралтгүй, хариуцлагатай харилцааг бий болгох замаар хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулахад оршино.
- 1.2. Энэхүү журмын нь иргэн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн (цаашид "Төв" гэх) эмчээ сонгон бүртгүүлэх, шилжилт хөдөлөгөөн хийлгэх үйл ажиллагааг зохицуулах бөгөөд Монгол Улсын Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн байна.

Хоёр. Хамрах хүрээ

- 2.1. Энэхүү журам нь Монгол Улсын иргэн, хууль ёсоор Монгол Улсад амьдарч байгаа гадаадын иргэн.
- 2.2. Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар (цаашид "ЭМДЕГ" гэх)-тай гэрээтэй тусгай зөвшөөрөлтэй өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв.

Гурав. Нэр томъёоны тайлбар

- 3.1. Бүртгэл: Иргэн буюу гэр бүлийг тодорхой өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв болон өрхийн эмчтэй холбосон цахим бүртгэлийн системд хийх албан ёсны бүртгэл.
  - 3.1.1. Хувь хүний бүртгэл: Өрхийн бусад гишүүдээс тусдаа нэг иргэнийг бүртгэх бүртгэл.
  - 3.1.2. Гэр бүлийн бүртгэл: Өрхийн бүх гишүүдийг нэг өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд хамтад нь бүртгэх, өрхийн насанд хүрсэн гишүүний санаачилгаар хийгдэх бүртгэл.
- 3.2. Эмч: Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд ажиллаж, бүртгэлтэй иргэдэд анхан шатны болон урьдчилан сэргийлэх тусламж үйлчилгээ үзүүлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй эмч.
- 3.3. Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллага: Анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв.
- 3.4. Байнгын оршин суугч: Монгол Улсын иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д заасны дагуу тухайн хаягт 180 хоногоос дээш хугацаагаар оршин суухаар бүртгүүлсэн иргэн.

- 3.5. Түр оршин суугч: Монгол Улсын иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д заасны дагуу тухайн хаягт 180 хоног ба түүнээс доош хугацаагаар оршин суухаар бүртгүүлсэн иргэн.
- 3.6. Үйлчлэх хүрээ: Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газраас тухайн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд үйлчлэхээр тогтоосон газар нутгийн хил хязгаар.

Дөрөв. Удирдлага, зохион байгуулалт

- 4.1. Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
  - 4.1.1. Бүртгэлийн хамралт болон үйл ажиллагаанд хяналт тавих
  - 4.1.2. Хариуцсан нэгж, аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газарт үүрэг чиглэл өгөх, үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх;
  - 4.1.3. Шаардлагатай тохиолдолд энэхүү журмыг хянан үзэж, шинэчлэх.
- 4.2. Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
  - 4.2.1. Анхан шатны эрүүл мэндийн нэг иргэний санхүүжилтийг бүртгэлийн цахим системд үндэслэн олгох;
  - 4.2.2. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн бүртгэлийн мэдээллийг сар бүр баталгаажуулах;
  - 4.2.3. Зөрчил болон луйврын сэжигтэй бүртгэлийн талаар холбогдох байгууллагад мэдэгдэх.
  - 4.2.4. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв санхүүжилтийн хяналт тавина.
- 4.3. Аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
  - 4.3.1. Иргэнийг эмчээ сонгон бүртгэх үйл ажиллагаатай холбоотой гомдлыг хүлээн авч, шийдвэрлэх;
  - 4.3.2. Нэг эмчид ногдох иргэний тооны түр хэтрэлтийг зөвшөөрөх;
  - 4.3.3. Малчдын нүүдэл, хүн амын шилжилт хөдөлгөөнтэй холбоотой зааврыг гаргаж, мөрдүүлэх;
  - 4.3.4. Харьяа нутаг дэвсгэр дэх өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих.
- 4.4. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
  - 4.4.1. Иргэнийг холбогдох журам, стандартын дагуу бүртгэх, мэдээллийн санг үнэн зөв, бүрэн хөтлөх;
  - 4.4.2. Иргэнд эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээг чанартай, хүртээмжтэй, тасралтгүй үзүүлэх;
  - 4.4.3. Иргэний эрүүл мэндийн мэдээллийн нууцлалыг хууль тогтоомжид заасны дагуу хангах;
  - 4.4.4. Иргэний эмчээ солих хүсэлтийг хүлээн авч, шийдвэрлэх, бүртгэлийн өөрчлөлтийг хугацаанд нь хийх;
  - 4.4.5. Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлыг хангах, стандарт, удирдамжийг мөрдөж ажиллах;
  - 4.4.6. Иргэнд эрүүл мэндийн боловсрол олгох, урьдчилан сэргийлэх үзлэг, хяналтад хамруулах ажлыг зохион байгуулах;

- 4.4.7. Дээд шатны эрүүл мэндийн байгууллагатай уялдаа холбоотой ажиллаж, шаардлагатай тохиолдолд шатлалын дагуу илгээх, мэдээлэл солилцох;
  - 4.4.8. Холбогдох байгууллагад тайлан, мэдээг хугацаанд нь гаргаж өгөх.
- 4.5. Иргэн дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:
- 4.5.1. Иргэн дараах эрхтэй.
    - 4.5.1.1. өөрийн эмчийг сонгох, солих;
    - 4.5.1.2. эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээг чанартай, хүртээмжтэй авах;
    - 4.5.1.3. эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой мэдээлэл, зөвлөгөө авах;
    - 4.5.1.4. Иргэний оршин суугаа хаягт харьяалагдах сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь уг иргэний оршин суугаа газраас байршлын хувьд хол бөгөөд өөр сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь илүү ойр оршдог тохиолдолд тухайн иргэн өөрт ойр байрлах өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд бүртгүүлэх.
    - 4.5.1.5. өөрийн эрүүл мэндийн мэдээлэлтэй танилцах, нууцлал хамгаалуулах;
    - 4.5.1.6. Иргэнийг ялгаварлан гадуурхах шалтгаанаар бүртгэхээс татгалзсан, тухайн эмч, эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагаанд санал, гомдол гаргаж шийдвэрлүүлэх.
  - 4.5.2. Иргэн дараах үүрэгтэй:
    - 4.5.2.1. эрүүл мэндийн байгууллагад үнэн зөв, бүрэн мэдээлэл өгөх;
    - 4.5.2.2. эмчийн заавар, зөвлөгөөг дагаж мөрдөх;
    - 4.5.2.3. урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах;
    - 4.5.2.4. эмнэлгийн дотоод журам, халдвар хамгааллын дэглэмийг сахих;
    - 4.5.2.5. эрүүл мэндээ хамгаалах, өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэхэд идэвхтэй оролцох.
    - 4.5.2.6. оршин суугаа хаяг өөрчлөгдсөн тохиолдолд мэдэгдэх эсвэл бүртгэлээ шинэчлэх.

Тав. Эмчээ сонгох

- 5.1. Иргэн эмчээ Иргэний бүртгэлийн тухай хуулийн 18.2 заалтын хүрээнд тухайн оршин суугаа хаяг дээрээ 6 сар буюу түүнээс дээш хугацаанд амьдрах тохиолдолд өөрт хамгийн ойр байгаа төвөөс эмчээ чөлөөтэй сонгох эрхтэй.
- 5.2. Эмчийг оршин суугаа хаяг, байгууллагын хүчин чадалд үндэслэн нэг эмчид ногдох иргэний дээд хязгаарт нийцүүлэн сонгоно.
- 5.3. Иргэн өөр хорооны өрхийн эрүүл мэндийн төвийг сонгож болох бөгөөд тухайн байгууллага нь зөвшөөрч бүртгэсэн байна.
- 5.4. Бүртгэлийн үед төв нь бүх эмчийн нэр, мэргэшил, бүртгэлийн боломжит багтаамжийн талаарх мэдээллийг иргэнд цахим портал, байгууллагын мэдээллийн самбар болон бусад эх сурвалжаар дамжуулан мэдээлнэ.
- 5.5. Иргэн эмчээ сонгохдоо дараах шалгуурыг харгалзан үзэж болно.

- 5.5.1. Мэргэшлийн зэрэг, ур чадвар;
  - 5.5.2. Эмнэлзүйн үзлэг оношилгоог нягт, иж бүрэн хийх байдал;
  - 5.5.3. Өвчтөний өвчний түүхийг анхааралтай сонсож дүгнэх чадвар;
  - 5.5.4. Үйлчлүүлэгчид зарцуулах цаг, анхаарал;
  - 5.5.5. Харилцаа, хандлага, ёс зүй.
- 5.6. Нэг эмчид ногдох иргэний тоо
- 5.6.1. өрхийн нэг эмчид ногдох иргэдийн тоо дээд тал нь 1,500 байна. тухайн эмчийн бүртгэл дээд хязгаартаа хүрсэн тохиолдолд цахим систем автоматаар шинэ бүртгэлийг уг эмчид хуваарилахаас сэргийлнэ.
  - 5.6.2. өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмч удаан хугацаагаар ажиллахгүй байх, хүн амын гэнэтийн нэмэгдэл, эрүүл мэндийн яаралтай байдал зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн газар нь дээд хязгаараас 10 хувиар хэтрэх буюу дээд тал нь 3 сараас хэтрэхгүй хугацаагаар түр хэтрэлтийг зөвшөөрч болно.

Зургаа. Эмчээ солих

- 6.1. Иргэн нь өөрийн харьяаллын эмчээ чөлөөтэй сонгох, солих эрхтэй байна.
- 6.2. Эмчээ солих хүсэлтийг тухайн иргэний сонгосон шинэ эрүүл мэндийн байгууллагад бичгээр болон цахимаар гаргана.
- 6.3. Шинэ эрүүл мэндийн байгууллага нь иргэний хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 хоногт бүртгэлд өөрчлөлт оруулж, харьяаллыг шилжүүлнэ.
- 6.4. Эмч солих үйл ажиллагаа нь иргэний эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ тасалдахгүй байх нөхцөлийг ханган зохион байгуулагдана.
- 6.5. Иргэн эмчээ солихдоо өмнөх эрүүл мэндийн байгууллагад бүртгэлтэй байсан эрүүл мэндийн мэдээллийг холбогдох журмын дагуу шилжүүлэхийг зөвшөөрнө.
- 6.6. Эмчээ солих давтамж, хугацаанд холбогдох хязгаарлалтыг эрх бүхий байгууллагаас тогтоож болно.

Долоо. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд бүртгүүлэх

- 7.1. Иргэн дараах байдлаар өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд бүртгүүлнэ. Үүнд:
  - 7.1.1. Биеэр ирэх;
  - 7.1.2. Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системийг ашиглах;
  - 7.1.3. Алслагдсан газарт өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн ажилтан очиж ажиллах үед.
- 7.2. Нэг иргэн нэг л өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, нэг эмчид бүртгэлтэй байна. Шинэ бүртгэл хийхэд өмнөх бүртгэл хүчингүй болно.
- 7.3. Гэр бүл болон хувь хүнээр өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд нэг эмчид бүртгүүлж болно.
- 7.4. Гэр бүлийн насанд хүрсэн гишүүн (18 наснаас дээш) өөр эмчийг сонгон бүртгүүлж болно. Үүнд:
  - 7.4.1. Насанд хүрсэн гэр бүлийн гишүүн эмчээ сонгох эрхээ эдлэхийг хүссэн;

- 7.4.2. гэр бүлийн гишүүн гэр бүлээсээ тусдаа амьдардаг;
- 7.4.3. Гэр бүлээрээ сонгосон эмчийн бүртгэлийн тоо дээд хязгаартаа хүрсэн.
- 7.5. Төв нь бүртгэлийг хүлээн авснаас хойш холбогдох журам, стандартын дагуу шалган баталгаажуулж, иргэнийг харьяалалд бүртгэнэ.
- 7.6. Төвд бүртгэгдэх хүн амын тоонд тухайн нутаг дэвсгэрт байнга болон түр оршин суугаа иргэдийг хамруулна.
- 7.7. Түр оршин суугч иргэн нь оршин суугаа хугацаандаа тухайн төвөөс анхан шатны тусламж, үйлчилгээ авах эрхтэй байна.
- 7.8. Явуулын болон байнгын хаягийн бүртгэлгүй иргэнийг төвийн үндсэн бүртгэлд хамруулахгүй бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг холбогдох журмын дагуу үзүүлнэ.
- 7.9. Иргэний бүртгэлийн мэдээлэлд өөрчлөлт орсон тохиолдолд тухайн иргэн өөрийн харьяа төвд тухай бүр мэдэгдэж, мэдээллээ шинэчлүүлэх үүрэгтэй.
- 7.10. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн нэг эмчид оногдох иргэний тоо дээд хязгаартаа хүрсэн тохиолдолд шинэ иргэнийг бүртгэхээс татгалзаж болно.
- 7.11. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв 7.10-д зааснаас бусад дараах тохиолдолд иргэнийг бүртгэхээс татгалзахыг хориглоно. Үүнд:
- 7.11.1. Эрүүл мэндийн байдал, нас, хүйс, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдал, эрүүл мэндийн үйлчилгээ их авах магадлал;
- 7.11.2. Яс үндэс, нийгэм эдийн засгийн байдал;
- 7.11.3. Иргэний угшил, төрсөн газар.
- 7.12. Төв нь иргэний бүртгэлийн мэдээллийн үнэн зөв, бүрэн байдлыг хангаж, мэдээллийг тогтмол шинэчилж, мэдээллийн санг хөтөлнө.
- 7.13. Бүртгэлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох.
- 7.13.1. иргэн бүртгэлтэй өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөс 2 жилийн хугацаанд ямар нэгэн тусламж үйлчилгээ аваагүй бол цахим системд бүртгэл автоматаар идэвхгүй байдалд шилжинэ. Энэ тохиолдолд өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв 30 хоногийн дотор тухайн иргэнтэй утсаар, гэрт нь очих зэргээр холбогдож, иргэний баталгаажуулалтаар идэвхжүүлэлт хийнэ.
- 7.13.2. гадаад улсад түр амьдарч байгаа Монгол Улсын иргэн сүүлийн бүртгэлтэй өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвдөө бүртгэлтэй байх бөгөөд гадаадад амьдарч байх хугацаандаа бүртгэлээ идэвхгүй төлөвт шилжүүлж, буцаж ирэхдээ бүртгэлээ сэргээнэ.
- 7.13.3. бүртгэлтэй иргэн нас барсан тохиолдолд.

Найм. Хяналт

- 8.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон холбогдох хяналтын байгууллага хяналт тавина.
- 8.2. Хяналтыг төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус хэлбэрээр хэрэгжүүлж, журмын хэрэгжилтэд үнэлгээ хийж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах арга хэмжээ авна.

8.3. Журмын хэрэгжилттэй холбоотой иргэн, хуулийн этгээдийн санал, гомдлыг хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу хүлээн авч шийдвэрлэнэ.

Ес. Хариуцлага

9.1. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомж, журам, гэрээнд заасны дагуу хариуцлага тооцно.